

Rolf Guttesen, formaður í føroysku endurreisingarnevndini:

Avoldað hugskot og skeivar loysnir

- Førdi politikkurin í áttatiárunum var ábyrgdarleysur og ov nógvar skeivar ilögur vóru gjørdar, sigur Rolf Guttesen

Føroyska endurreisingarnevndin hevur fingið til uppgávu frá Landsstýrinum at fara undir at kanna m.a. bygnaðartrupulleikarnar í føroyska búskapinum og gera uppskot um, hvussu bótast kann um hesar.

Ein partur av fyrbilsfrágreiðingini er um fólkaflýtingina í samband við kreppuna.

Í 1989 var fólkatalið í Føroyum í hæddini. Tá vóru 47840 fólkskrásett her á landi. Hetta árið kom samstundis vendi í, fólkatalið fór at minka, og fólkaflýtingin vant uppá seg.

30. juni í ár vóru soleiðis 1242 fólkskrásett í Føroyum, enn í 1989.

Hetta svarar til, at ein bygd sum Vestmanna varð strikað av kortinum, stendur í frágreiðingini.

Ikki bert tey ungu

Hvørjar avleiðingar fær tað fyrri samfelagið, at fólk í so stórum tali flyta úr Føroyum, spurdi vit Rolf Guttesen, formann í føroysku Endurreisingarnevndini og lektor við Geografisk Institut í Kopenhagen.

- Tá so nógv fólk flyta eftir stuttari tíð, eru tað ikki bert tey ungu sum fara burtur, men eisini eldri aldursbólkar. Tað fær fyrst og fremst við sær, at arbeiðsorkan hvørvur. Hetta eru fólk við útbúgving, sum kanska hava búið í Føroyum eitt áramál, men sum nú fara aftur til Danmarkar at arbeiða og møguliga ikki koma aftur.

- Tað gongur m.a. eisini út yvir skattagrandarlagið. Um vit siga at 2000 fólk flyta av landinum, so er tað 10% av savnaða arbeiðsorkuni, og tað er álvarsligt fyri framtíðina.

T.v.s., at tá fíggarlógin skal gerast fyrri tey næstu árin, verður skattainntøkan nóg minni, tí færri fólk enn væntað gjalda skatt.

- Hava tey í flyta kortini ikki arbeiði, so bætir tað bert um Arbeiðsloysisstøðulin, men hesi eru so heldur ikki tøk, tá arbeiðið aftur verður at fáa.

- Tað, at fólk flyta í so stórum tali er álvarsligari enn bert eitt ávíst tal, sum vit fáa upplýst. Aftanfyrri talið eru menniskju.

Um Runavikin hvarv

- Um vit sammeta, at eins nógv fólk flyta, sum tey 2000 ið búgva í Runavíkar Kommunu, og at øll arbeiðspláss - virkir, skip, handlar og smáídnadurbara hvarv, so er lættari at skilja, hvørja ávirkan tað fær á samfelagið við slíkari fólkaflýting.

- Hvat vita tú um føroyingar, sum eru fluttir til Danmarkar?

- Eg havi varhugan av, at flestu føroyingar fáa arbeiði í Danmark.

- Føroyingar eru ógvuliga lagaligir. Hjá teimum er einki óført. Teir flyta higar arbeiðið er at fáa, og teir himprast ikki við at taka tað arbeiðið, sum er til taks. Tí verður altíð lættari hjá teimum at fáa arbeiðið.

- Danir hinvegin, vilja helst ikki flyta ov langt og taka ikki eitthvørt arbeiðið á seg. - Eg haldi, at føroyingurin sum arbeiðsmegi er væl umtóktur í Danmark.

- Hvørja niðurstøðu gert tú tær, eftir hesa ávegis frágreiðingina?

- Úrslitið av tí sum hendir

í Føroyum í dag, er politiskt ábyrgdarloysi í 80árunum, sum politikarnir ið tá sótu, eiga ábyrgdina av.

- Hóast tað er so lætt at vera bakklókur, so má á-sannast, at nógvar skeivar avgerðir vóru tiknar, sum í dag tykjast veruleikafjarar.

Størsta møblasala í Norðurlondum

- Eitt nú var sagt, tá IDÉ húsið varð bygt í 1988, at hetta var størsta møblahúsið í Norðurlondum.

Hvat skuldu 47.000 føroyingar við so stóran møblasalu?

- Hinvegin, so hava allarilögur ikki verið til fánýtis. Her hugsi eg um vegir, tunnlar brýr o.s. fr. Hetta eru samfelagsskapt virðir, sum verða verandi.

- Millum tey ábyrgdarleysu projektini er byggingin av Gamlurætt, sum samfelagið als ikki hevur brúk fyri.

- Ætlanin at byggja ferjulegu til sigling í Sandoyinna er gomul.

- Undan valinum í 1954 stóð grein á baksiðuni á 14. september við uppskoti at

Rolf Guttesen, formaður í føroysku endurreisingarnevndini: - Ikki allar ilögur hava verið til fánýtis. Her hugsi eg um vegir, tunnlar og brýr, sum eru samfelagsskapt virðir, ið verða varðveitt fyrri eftirlitina

gera ferjulegu í Kirkjubø, til ferðaflutning í Sandoyinna.

- Hetta var í eini tíð, tá gamli Tróndur, Pride og aðrir gamlir bátar, sum als ikki vóru bygdir til slíkan flutning, sildu við ferðafólki.

- Í dag hava vit góð skip í strandfarasigling, og tí er hugskotið at "loypa av kletti til kletti" avoldað. Tað hoyrir als ikki nútíðini til, sigur Rolf Guttesen.

Dagny

Konsertfelagið undir heystskránnu

Trio de Prima Vera mánnað við Ernst Sondum Dalsgarð, Monika Stauss Joensen og Stamen Stantjev halda heystkonsertir í Skála skúla í kvöld 13. okt. kl. 19.30 og í Norðurlandahúsinum sunnudagin 17. okt. kl. 16.00.

Konsertfelagið fer nú undir heystskránnu, har lagt verður fyrri við heimligum kreftum.

Hetta er »Trio de Prima Vera«, sum eisini spældi í vár. Síðani fáa vit vitjan av danska enskt fœdda organistinum Michael Austin, sum vitjar her í sambandi við nýggja orglhúð í Glyvra kirkju. Michael fer eisini at spæla í Sandavági, Klaksvík og í Hav. Michael Austin er organistur við Markusar kirkjuna í Álborg og hevur sera gott orð á sær. Meðan hann er her, frá 20. til 30. okt., fáa føroyskir organistar høvi at leita sær ráð hjá honum.

Seinasta tiltak okkara verður í byrjanini av november. Tá spæla Sámuel Petersen violin og Johannes Andreassen klaver í Norðurlandahúsinum og í Klaksvík. Teir eru um hetta mundið á konsertferð í Íslandi - Føroyum og Danmark.

Byrjað verður sum sagt við heimligum kreftum, tó at bert triðingurin av manningini í Trio de Prima Vera er føroyskur. Tann triðingurin er av Velbastað og er tað okkara kendi og dugnaligi floytleikari Ernst Sondum Dalsgarð.

Hinir báðir triðingarnir eru ávíkavist úr Sveits og Bulgaria, tó bæði bústaddir í Føroyum.

Sveitsarin er Monika Stauss Joense, sum býr í Leirvík, meðan bulgarin er Stamen Stantjev, sum býr í Havn. Øll virka tey dagliga sum tónleikalarar við musikksskúlan og hava hvør í sínum lagi og saman fleiri ferðir havt dygdargóðar framfærslur bæði teknisk og musikkalskt.

Í løtuni er hetta okkara einasta virkandi kamar-musikkalski bólkur, sum nú aftur býður uppá eina fjølbroytta og spennandi skrá fyrri verkum frá 18. öld og fram til okkara dagar.

Konsertirnar verða tær á hesum sinni í Skála skúla mikudagin 13. okt. kl. 19.30 og í Norðurlandahúsinum sunnudagin 17. okt. kl. 16.00.

Trioin hevur, nú vit eru mitt í slaktinum, valt at seta saman eina stutta skrá uttan steðg og býður fólki kaffi og vaflur eftir konsertina. So hetta skuldi verða upplagt hjá eysturoyngum at hvíltum larnar eina løtu við góðum tónleiki í Skála skúla í kvöld.

Dømi um skeivar loysnir er m.a. IDÉ møblahúsið, sum segðist vera tann størsta møblasalan í Norðurlondum. Í dag heldur m.a. stovnar Postverkidið til í handilshúsinu (tilvildarlig mynd)